

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců JUDr. Mariana Kokeše, Ph.D., a JUDr. Faisala Husseiniho, Ph.D., ve věci

žalobců: a) J. B.
b) E. N.
c) T. S.
všichni zastoupeni advokátem Mgr. Petrem Olbortem
sídlem Nad Vývozem 4828, Zlín

proti
žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**
sídlem třída Tomáše Bati 21, Zlín

za účasti osob zúčastněných na řízení:

1. **CETIN a.s.**, IČO: 040 84 063
sídlem Českomoravská 2510/19, Praha
2. **R. K.**

o žalobě proti rozhodnutí Krajského úřadu Zlínského kraje ze dne 15. 11. 2018, čj. KUZL 66112/2016, sp. zn. KUSP 66112/2018 ŽPZE-IS,

takto:

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Zlínského kraje ze dne 15. 11. 2018, čj. KUZL 66112/2016, sp. zn. KUSP 66112/2018 ŽPZE-IS, se **ruší** a věc se **vrací** k dalšímu řízení žalovanému.

- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobcům náhradu nákladů řízení ve výši 17 228 Kč k rukám jejich advokáta Mgr. Petra Olborta do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.
- III. Osobám zúčastněným na řízení se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Městský úřad Vizovice, odbor životního prostředí (dále jen „vodoprávní úřad“), dle § 28 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v rozhodném znění (dále jen „správní řád“), rozhodl usnesením ze dne 26. 7. 2018, o tom, že žalobci nejsou účastníci stavebního řízení vedeného pod sp. zn. MUVIZ 010705/2018 ve věci povolení stavby *Rodinný dům parc. č. X, k.ú. X, stavebního objektu VODOVOD, VRTANÁ STUDNA a stavebního objektu KANALIZACE, ČOV*, jelikož v důsledku předmětného řízení nemůže dojít k dotčení jejich vlastnického práva. Žalobci proti tomuto usnesení podali společné odvolání a nyní brojí proti rozhodnutí žalovaného, kterým bylo jejich odvolání zamítnuto a rozhodnutí vodoprávního úřadu potvrzeno.

II. Shrnutí žaloby

2. Žalobci ve společné žalobě uvedli, že obě jejich studny byly vybudovány na základě řádných veřejnoprávních souhlasů vyžadovaných tehdy platnými právními předpisy, přičemž podrobněji popsali konkrétní písemnosti. Nemohou proto přijmout názor žalovaného, že by jejich účastenství v řízení o povolení stavby studny vedené k žádosti druhé osoby zúčastněné na řízení bylo podmíněno oprávněním k nakládání s podzemními vodami.
3. Vzhledem k uvedenému žalobci navrhli, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno.

III. Shrnutí vyjádření žalovaného

4. Žalovaný uvedl, že pokud by žalobci sledovali veřejné sdělovací prostředky, tak by věděli, že měli možnost nejpozději do konce roku 2008 podat žádost o vydání nového povolení k odběru, v návaznosti na to by žalobci mohli vyřídit i dodatečné povolení staveb svých studní.
5. Dále popsal, proč předložené dokumenty nevedou k závěru, že by jejich studny byly vybudovány na základě řádných veřejnoprávních souhlasů. Uvedl, že žalobci nepředložili jediný důkaz na podporu svých tvrzení, že v důsledku zřízení průzkumného vrtu na pozemku pana Ing. K. došlo ke ztrátě vody v jejich studnách. Výrazný pokles vody ve studnách žalobců v létě roku 2018 byl pravděpodobně způsoben dlouhodobým suchem. Nemožnost dotčení žalobců vyplývá i z hydrogeologického vyjádření Ing. M. F. z listopadu 2017. Studny žalobců by měly být zásobeny vodou z mělčích zvodnělých vrstev než vrtaná studna druhé osoby zúčastněné na řízení.

IV. Posouzení věci soudem

6. Krajský soud v Brně (dále také „soud“) v souladu s § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „soudní řád správní“), přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí žalovaného a rozhodnutí vodoprávního úřadu vydané v prvním stupni, včetně řízení předcházejících jejich vydání, a shledal, že žaloba je **důvodná**.

7. Předně soud odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2015, čj. 9 As 222/2014-147, z něhož vyplývá, že rozhodnutí vydané podle § 28 odst. 1 správního řádu o tom, že osoba není účastníkem řízení, může být předmětem soudního přezkumu ve správním soudnictví.
8. V nynějším řízení není sporné, že žalobci nedisponovali povolením k nakládání s podzemními vodami, spor se dle uplatněných žalobních bodů točí okolo dvou otázek – jaký měla tato (nesporná) okolnost mít vliv na závěr správních orgánů ohledně účastenství žalobců a zda jsou stavby studní žalobců oprávněné.

Z relevantních částí správního spisu soud zjistil, že žalobci jsou vlastníky (mimo jiné) pozemků evidovaných v katastrálním území Trnava u Zlína s parcelními čísly 1101/7 a 1101/8. Tyto pozemky se nachází napříč přes ulici od pozemku, na němž má být realizován předmětný stavební záměr, a dle tvrzení žalobců se na nich nachází studny. Žalobci proto nejprve přípisem ze dne 2. 7. 2018 požádali o vstup do řízení o umístění stavby studny druhé osoby zúčastněné na řízení, ale vzhledem k pravomocnému ukončení územního řízení vodoprávní úřad vyšel z toho, že se fakticky domáhají účastenství v (probíhajícím) řízení o žádosti o stavební povolení stavby vrtané studny a vodovodu. Žalobci vodoprávnímu úřadu v souvislosti se svým požadavkem vstoupit do předmětného řízení zaslali ještě několik dalších písemností (ze dne 10. 7. 2018, ze dne 23. 7. 2018, ze dne 26. 7. 2018), k nimž připojili i několik listin, jimiž chtěli doložit dotčení svých práv a oprávněnost staveb studní. Mimo jiné se jednalo o oznámení havárie ze dne 12. 6. 2018; čestné prohlášení několika osob; územní rozhodnutí, rozhodnutí o přípustnosti stavby a souhlasy s užíváním stavby, které byly vydané Okresním národním výborem v Gottwaldově; fotografie studny žalobkyně a).

9. Vodoprávní úřad svůj zamítavý závěr založil na tom, že žalobci nedisponují povolením k nakládání s podzemními vodami, tudíž nemohou být realizací stavby nijak dotčeni na svém právu. Proto uzavřel, že jim nenáleží postavení účastníků řízení podle § 109 písm. e) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), v rozhodném znění (dále jen „stavební zákon“). Žalovaný zase vyšel z toho, že žalobci *neprokázali* potenciální dotčení svých práv, které mělo spočívat v právu na odebranou vodu. Konkrétněji uvedl, že žalobci byli vyzváni k předložení dokladů, které by dokazovaly, že jim tvrzené právo svědčí, a *(...) doložili vodoprávnímu úřadu několik dokladů, žádný z nich není stavebním povolením k jejich studním, ani povolením k odběru podzemní vody z nich, tudíž na tyto stavby nelze pohlížet jako na legální stavby podle vodního zákona.*
10. Soudu z výše uvedeného vyplývá, že oba správní orgány vystavěly svou argumentační cestu odlišně. Zatímco vodoprávní úřad svůj názor založil na zjištěné nesporné skutečnosti (žalobci nedisponují povolením k nakládání s podzemními vodami), tak žalovaný naopak argumentoval neunesením důkazního břemene, a to nejenom ve vztahu k povolení k nakládání s podzemními vodami, ale i ve vztahu k oprávněnosti staveb studní. Z rozhodnutí žalovaného tak není zcela jasné, zda byla stěžejním důvodem pro potvrzení rozhodnutí vodoprávního úřadu pouze ona nesporná skutečnost ohledně absence povolení, nebo šlo o tento důvod v souvislosti (tj. v kumulativním vztahu) s neprokázáním legálního charakteru uvedených studní. Žalobci však v tomto směru nijak nebrojili a soud má za to, že popsaná nesrozumitelnost není takové intenzity, aby nemohl provést soudní přezkum v rozsahu žalobních bodů. Stále je totiž jasné, že správní orgány považovaly za důvod pro zamítnutí minimálně to, že žalobci nedisponují příslušným

povolením k nakládání s vodami. Z toho tedy soud vychází primárně a k žalobnímu bodu, tuto otázku přezkoumal.

11. Dle ustanovení § 109 písm. e) stavebního zákona, který se v předmětném řízení uplatní [srov. § 115 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), v rozhodném znění, (dále jen „vodní zákon“)], je *účastníkem řízení vlastník sousedního pozemku nebo stavby na něm, může-li být jeho vlastnické právo prováděním stavby přímo dotčeno*, přičemž pojem „sousední pozemek“ je nutno vykládat extenzivně (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 3. 2000, Pl. ÚS 19/99). Dle ustanovení § 8 odst. 1 písm. b) vodního zákona je k nakládání s podzemními vodami (odběr, akumulace apod.) potřeba povolení vydávané na žádost, pokud nejde o značně specifické situace uvedené v odst. 3.
12. Soudu je známa judikatura, v níž je potenciální dotčení práv vlastníka sousedního pozemku spojováno s existencí povolení k nakládání s podzemními vodami (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 9. 2010, čj. 8 As 55/2009-96, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2017, čj. 2 As 326/2016-33), nicméně si zároveň není vědom judikatury, v níž by byl tento závěr vysloven i v případě, že „sousední“ vlastník současně tvrdí faktickou existenci studny. Naopak je soudu známo rozhodnutí, které může naznačovat, že dotčení práv souseda lze spojovat s (pouhou) *možností* nakládat s podzemními vodami. V rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 24. 6. 2020, čj. 46 A 72/2017-27, se tamní soud věnoval účastenství v územním řízení (nyní jde o stavební řízení) a v bodě 17 vyslovil, *aby mohlo pojmově dojít k dotčení vlastnického (či jiného věcného) práva umístěním stavby studny, musí být s vlastnictvím sousedícího pozemku či stavby (nebo jiným věcným právem k nim) nutně spojena možnost nakládání s podzemními vodami. Jen v takovém případě si totiž lze představit, že by mohlo dojít k dotčení práv jiného účastníka*. Na základě této úvahy zamítl tamní soud žalobu toho žalobce, na jehož pozemku se dle žalobních tvrzení nenacházely žádné vodní zdroje.
13. Soud s přihlédnutím k výše uvedené judikatuře dospěl k důvodnosti žalobního bodu ohledně toho, že správní orgány nemohly svůj závěr postavit pouze na absenci povolení k nakládání s podzemními vodami. Soud má za to, že potenciální dotčení práv „sousedů“ lze vyvozovat již ze samotné existence studny (resp. zdroje podzemních vod) v jeho vlastnictví (ostatně znovu lze zmínit, že existují i určité situace, za kterých lze s podzemními vodami nakládat i bez příslušného povolení – srov. § 8 odst. 3 vodního zákona). Současně je však důležité zdůraznit, že smyslem účastenství souseda ve stavebním řízení je jeho zapojení do řízení a umožnění podat námitky týkající se potenciálního dotčení na jeho právech konkrétním navrženým způsobem provádění stavby, byť by se posléze při posuzování věci stavebním úřadem ukázalo, že námitky jsou nedůvodné. Jinými slovy řečeno, námitky subjektů domáhajících se účastenství v řízení je nutno posuzovat ve dvou rovinách – jednak v té, zda zakládají jejich účastenství v předmětném řízení, a jednak v té, zda jsou důvodné, tj. že skutečně dochází k zásahu do jejich práv. Okolnost, na které správní orgány založily svůj názor (absence povolení nakládat s podzemními vodami), bezpochyby může mít svůj význam, nicméně dle soudu nikoliv v první, ale až ve druhé rovině úvah.
14. Z popsaného odlišného právního názoru soudu je zřejmé, že výchozí úvaha správních orgánů byla nesprávná, což by postačovalo pro zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení k dalšímu řízení. Žalovaný nicméně vzal do svých úvah i (ne)legálnost stavby (ač není zcela zřejmé, jakou důležitost této okolnosti přikládal, jak bylo nastíněno výše) a žalobci proti této úvaze uplatnili žalobní bod, který se soud rovněž pokusil přezkoumat. Dospěl

však k tomu, že rozhodnutí je v tomto směru nepřezkoumatelné pro nedostatek odůvodnění, k čemuž musel přihlídnout i bez výslovné námitky, jelikož mu tento nedostatek brání v přezkumu napadeného rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů.

15. Jak bylo uvedeno u rekapitulace skutečností plynoucích ze správního spisu, žalobci zaslali vodoprávnímu úřadu řadu dokumentů, kterými chtěli doložit existenci studny, která byla v minulosti řádně povolena, rovněž zdůrazňovali, že studna je jejich jediným zdrojem pitné vody, navrhovali výslech řady svědků, popř. provedení místního šetření. Správní orgány nicméně předložené dokumenty v odůvodnění svých rozhodnutí nijak nehodnotily (resp. kromě shrnujícího a věcně nepřezkoumatelného konstatování), ani se nevyjádřily k navrhovaným důkazům, a přesto žalovaný svůj závěr odůvodnil tím, že žalobci svá tvrzení *neprokázali* a předmětné studny nejsou legální. Správní orgány tedy nashromáždily množství podkladů pro rozhodnutí, nicméně hodnocení (vypořádání) těchto podkladů se neobjevilo v odůvodnění jejich rozhodnutí. Pokud správní orgány dospějí k negativnímu závěru ohledně unesení důkazního břemene, je bezpodmínečně nutno zabývat se v odůvodnění rozhodnutí vypořádáním relevantních podkladů. Až na výjimečné případy nepostačí pouze souhrnné konstatování, jelikož z vypořádání podkladů musí konkrétně vyplynout, proč se žalobcům tvrzené skutečnosti předkládanými podklady nepodařilo prokázat – teprve takové závěry lze ze strany soudu následně přezkoumat. Žalovaný sice ve vyjádření k žalobě některé podklady v podrobnostech hodnotí, nicméně ani takový postup není přípustný a nemůže zhojit nedostatky odůvodnění (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2009, čj. 9 As 71/2008-109).
16. Situaci lze shrnout následovně. Dle soudu nelze vyloučit možnost dotčení vlastnického práva vlastníka „sousedního“ pozemku pouze s odkazem na absenci povolení k nakládání s podzemními vodami, významná je naopak existence vodního zdroje. Pouze nad rámec (tzv. *obiter dictum*) soud připomíná, že z hlediska zvažování účastenství žalobců může být významná i vzdálenost pozemků; okolnost, že se záměr nacházel již ve fázi stavebního řízení (tedy o otázkách souvisejících s umístěním stavby již bylo dle všeho rozhodnuto); okolnosti plynoucí z hydrogeologického vyjádření (žalovaný jej obsáhle interpretuje ve vyjádření k žalobě). Absence povolení k nakládání s vodami, či otázka, zda jsou studny (ne)povolenými stavbami, naopak najdou svůj odraz při případném posuzování důvodnosti námitek žalobců vznesených v samotném řízení.

V. Závěr a náklady řízení

17. Soud vzhledem k výše popsaným úvahám napadené rozhodnutí zrušil částečně pro nezákonnost spočívající v nesprávném právním posouzení věci a částečně pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatečných důvodech rozhodnutí. Vzhledem k tomu soud rozhodl bez nařízení jednání, ačkoliv s tím účastníci řízení nevyslovili souhlas, jelikož věc zrušil a vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního. V dalším řízení bude žalovaný ve smyslu § 78 odst. 5 soudního řádu správního vázán vysloveným právním názorem. Soud především dospěl k závěru, že účastenství žalobců v předmětném stavebním řízení nelze popřít na základě toho, že nedisponují povolením k nakládání s podzemními vodami. Pokud možnost dotčení žalobců v souvislosti se stavebním řízením nebude bez důvodných pochybností vyloučena na základě jiné argumentace, je třeba jim takové postavení přiznat.

18. O náhradě nákladů soudního řízení mezi účastníky bylo rozhodnuto dle zásady úspěchu ve věci (§ 60 odst. 1 soudního řádu správního). Žalobci měli ve věci plný úspěch, tudíž mají proti žalovanému právo na náhradu nákladů řízení, které tvoří jejich zaplacené soudní poplatky za žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve výši 3 x 3 000 Kč a odměna advokáta. Odměna advokáta žalobců byla stanovena v souladu s ustanovením § 35 odst. 2 soudního řádu správního podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. Advokát žalobců ve věci učinil celkem dva úkony právní služby podle § 11 odst. 1 písm. a) a d) advokátního tarifu (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby). Odměna za tyto úkony byla určena dle § 7 bodu 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu, tedy 2 x 3 100 Kč. Advokátovi náleží i náhrada hotových výdajů, která byla podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu určena paušální částkou za jeden úkon právní služby, tedy 2 x 300 Kč. Celkem odměna a náhrada hotových výdajů činí 6 800 Kč. Jelikož je advokát žalobců plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšuje se odměna a náhrada hotových výdajů ve smyslu § 57 odst. 2 soudního řádu správního o částku odpovídající dani (21 %), tedy o 1 428 Kč. Celkem náklady řízení žalobců činí 17 228 Kč (9 000 Kč + 8 228 Kč). Soud žalovanému určil k zaplacení přiměřenou lhůtu.
19. O náhradě nákladů řízení osob zúčastněných na řízení bylo rozhodnuto dle pravidel uvedených v § 60 odst. 5 soudního řádu správního. Jelikož jim soud neuložil žádnou povinnost a návrh na přiznání dalších nákladů řízení nebyl vznesen, nebyla osobám zúčastněným na řízení náhrada nákladů řízení přiznána.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 21. dubna 2021

JUDr. Zuzana Bystřická v.r.
předsedkyně senátu